

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний
торговельно-економічний університет
(м. Київ, Україна)
Економічний університет (м. Варшава, Польща)
Вільнюський університет (м. Вільнюс, Литва)
Краківський педагогічний університет (м. Краків, Польща)**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National University of Trade and Economics
(Kyiv, Ukraine)
Wroclaw University of Economics (Wroclaw, Poland)
Vilnius University (Vilnius, Lithuania)
Pedagogical University of Kraków (Krakow, Poland)**

СЕРВІСНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ: ПРАВОВИЙ ТА ІНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІРИ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

(Київ, 15–16 листопада 2017 р.)

SERVICE ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL COMPETITION: LEGAL AND INSTITUTIONAL DIMENSIONS

**PROCEEDINGS
International Scientific-Practical Conference**

(Kyiv, November 15–16, 2017)

Київ 2017

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

ББК У5
УДК 339.137
С32

Сервісна економіка в умовах глобальної конкуренції:
С32 правовий та інституційний виміри=Service Economy in
the Context of Global Competition: Legal and Institutional
Dimensions : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ,
15–16 лист. 2017 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ :
Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 508 с. – Укр. та англ.
мовами.

ISBN 978-966-629-843-3

У збірнику подано тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Сервісна економіка в умовах глобальної конкуренції: правовий та інституційний виміри», яка проходила у Київському національному торговельно-економічному університеті. Науковці обговорювали напрями удосконалення сфери послуг із зазначенням галузевої специфіки, формування конкурентних переваг на світовому ринку, збільшення привабливості вітчизняного ринку послуг.

Матеріали представлено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

**ББК У5
УДК 339.137**

Редакційна колегія: А.А. Мазаракі (відп. ред.), д-р екон. наук, проф., академік НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України; С.В. Мельниченко, д-р екон. наук, проф.; К.І. Ладиченко, канд. екон. наук, доц.; Т.М. Мельник, д-р екон. наук, проф.; Т.О. Гуржій, д-р юрид. наук, проф.; О.О. Бакалінська, д-р юрид. наук; Л.М. Дешко, д-р юрид. наук; В.Є. Краскевич, д-р техн. наук; І. Кочар, д-р філософії (економіка), доц.; Ю.І. Крегул, канд. юрид. наук, проф.; В.М. Будзяк, д-р екон. наук, проф.; Н.Г. Калюжна, д-р екон. наук; Л.П. Кудирко, канд. екон. наук, проф.; І.Л. Федун, д-р екон. наук, проф.; В.В. Мушенко, канд. юрид. наук, доц.; О.М. Гончаренко, канд. юрид. наук, доц.; А.М. Нагірна, канд. фіз.-мат. наук; О.Б. Януш, канд. філол. наук, доц.; Н.О. Тесленко, канд. філол. наук.

ISBN 978-966-629-843-3

© Київський національний торговельно-
економічний університет, 2017

Калюжна Н.Г. Організаційно-інформаційне забезпечення імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС	87
Кудирко Л.П. Сервісний сектор в системі пріоритетів глобальної експансії КНР	91
Мамчур В.А. Інституціональні аспекти розвитку ринку сервісних послуг	93
Мельниченко Р.В. Моніторинг цін у контрольованих операціях	95
Мушенко О.М. Міжнародна торгівля послугами: сутність та класифікація	99
Палатний А.Л. Механізм регулювання міжнародної торгівлі послугами	102
Трубей О.М. Поштова логістика в електронній комерції	104
Федун І.Л. Кластерний підхід: ефективний інструмент розвитку в агропромисловому виробництві	106
Шпарага Т.І. Формування сервісної економіки у цивілізаційному поступі людства.....	108

ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА 2 РОЗВИТОК СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Аванесова І.А. Безпека розвитку національного сервісу «Український платіжний простір».....	112
Богославець О.Г., Бойко Н.О. Історична спадщина Трипілля як перспектива розвитку туристичної сфери Київщини	115
Генералов О.В. Стратегічне економічне партнерство між Україною та КНР.....	117
Головачова О.С. Державно-приватне партнерство у сфері послуг: досвід ЄС і України.....	119
Гончаренко О.В. Потенціал сфери ІКТ у вимірі економічної безпеки України	122
Григоренко Т.М. Методи оцінювання персоналу підприємства торгівлі	125
Гринюк Н.А. Сфера послуг в кооперативному секторі економіки.....	129
Diachenko O. Trends for development of foreign trade by services of Ukraine with EU countries.....	132
Завідна Л.Д. Оцінка конкурентного середовища підприємств сфери готельних послуг.....	135
Іксарова Н.О. Конкурентноспроможність сфери послуг України: напрями підвищення.....	140
Коваленко Ж.А. Система пасажирських перевезень в Україні	143
Мазаракі А.А., Мельниченко С.В., Ткачук Т.М. Ринок туристичних послуг в економіці України	147
Мазуркевич І.О. Ринок готельних послуг у Львівській області.....	150
Макарова Т.Л. Інфраструктура послуг в Україні.....	154
Мельник Ю.О. Роль податкових консультантів компаній «великої четвірки» на ринку податкових послуг	156
Миколайчук Ю.М. Стратегічний підхід до розвитку послуг в торгівлі	158
Недбалюк О.П. Інституційний механізм розвитку сервісної економіки в сфері впровадження інновацій	161
Пасенко Л.В. Зовнішня торгівля України послугами повітряного транспорту.....	164
П'янкова О.В. Зовнішня торгівля України послугами в умовах глобалізації.....	167
Пугачевська К.С. Імпорт послуг в Україну за умов євроінтеграції.....	169
Савченко В.Л. Зовнішня торгівля України послугами залізничного транспорту.....	171
Сенченко Л.В. Краудсорсинг як інструмент підвищення якості публічних послуг ...	174
Сичова Н.В. Парадигма розвитку підприємств сфери послуг України.....	177
Сідуняк О.В. Державно-приватне партнерство у сфері соціальних послуг України...	179
Сіренко С.О., Тернова А.С., Шарко В.В. Ринок послуг в Україні	182
Слоква М.Г. Ринок послуг: світові тенденції та вітчизняні реалії	186

Отже, протягом 2011–2012 рр. кількість туристичних підприємств в Україні зростає на 11,5%, що, насамперед, зумовлено проведенням на території України фіналу Чемпіонату з футболу Євро-2012. Проте, у період з 2013 по 2015 р. спостерігається тенденція їх спаду внаслідок не ліцензованого відкриття великої кількості суб'єктів туристичної діяльності у 2012 році та дестабілізації економічного і політичного життя. Проте, у 2016 р. кількість туристичних підприємств поступово починає збільшуватись (3506 підприємств) та за прогнозами експертів, у період з 2017 р. по 2020 р. продовжуватиме зростати, зокрема прогнозована кількість туроператорів становитиме 40,4%, тур агентів – 56,3%, суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність – 82,1%. Це зумовлено їх поступовою адаптацією до непередбачуваних економічних та політичних ситуацій в Україні, пошуками інноваційних інструментів розвитку туристичного бізнесу на вітчизняному та міжнародному ринках, можливою стабілізацією і відновленням економічного життя та врегулюванням політичних конфліктів, покращенням соціального та матеріального стану українського населення та інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геєць В.М. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / В.М.Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артьомова ; за ред. Шинкарук Л.В. – Київ : НАН України, Ін-т екон. та прогнозув., 2011. – 696 с.
2. Офіційний сайт Всесвітньої Ради з подорожей та туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wttc.org>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.unwto.org/en>.
5. Ткачук Т.М. Сучасні тенденції розвитку франчайзингових туристичних мереж // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. Вип. 40. – Ч. III. – Черкаси: ЧДТУ, 2015. – С. 80–88.

Мазуркевич І.О., к.е.н.,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного
торговельно-економічного університету,
м. Вінниця, Україна

РИНОК ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Львівщина – стратегічно важливий культурний, політичний та економічний регіон України, який, водночас, є найбільшим туристично-відпочинковим та курортним регіоном Західної України.

Львівщина є лідером серед регіонів не лише за наявним туристсько-рекреаційним потенціалом, а й за наявною культурно-історичною спадщиною, що створює передумови розвитку таких різних видів і форм туризму як: культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, гірськолижний, природничо-пізнавальний, науково-освітній, релігійний, мисливський, сільський, екологічний, водний, етнічний, спортивно-оздоровчий, діловий та відпочинково-розважальний [3].

Найбільш популярною метою туристично-екскурсійних подорожей залишається дозвілля і відпочинок. З такою метою у 2015 році подорожувало 86,2 тис. туристів. Аналіз туристичних потоків показав, що виїзний туризм є більш вигідною формою діяльності туристичних підприємств, ніж в'їзний (іноземний) та внутрішній туризм. Виїзним туризмом займається майже кожна туристична фірма, а в'їзним та внутрішнім туризмом – близько 20% туристичних підприємств області. Проте дані моніторингу, який проводиться щороку в літній туристичний сезон, свідчать про те, що на території обласного центру щоденно перебуває близько 3 тисяч іноземних туристів, а у вихідні – до 5-6 тис., з яких 60% – туристи з Польщі, 20% – туристи з країн-учасниць СНД та інші [1].

Однією з найважливіших складових туристичної індустрії, яка визначає її реальний потенціал та перспективність розвитку, є готельне господарство. У 2016 році на Львівщині діяли 343 колективних засобів розміщення, що на 8% перевищує значення даного показника в 2011 році. Таке збільшення відбулося головним чином за рахунок збільшення кількості готелів та аналогічних засобів розміщення. Із загальної кількості готельних закладів ринку в 2016 році 60% послуг надають, що на 2% перевищує значення аналогічного попереднього періоду (рис. 1).

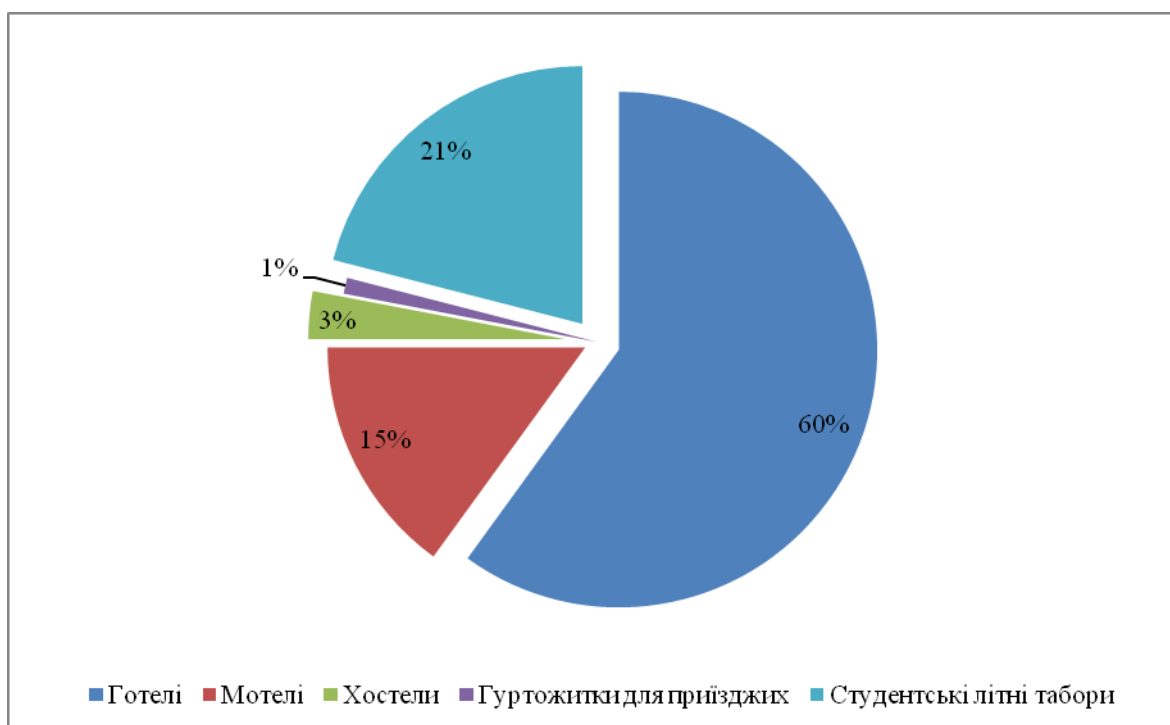

Рис. 1. Структура закладів ринку готельних послуг у Львівській області станом на 2016 рік

Відносно стабільною залишається частка готельних послуг, що надається мотелями – на рівні 15% впродовж останніх двох років. Поступове зменшення кількості студентських літніх таборів призвело до зменшення їх частки на ринку з 22% в 2015 році до 21% в 2016 [1].

Кількість спеціалізованих засобів розміщення поступово зменшується і станом на 2016 рік становить 56 закладів, що на 37% менше, ніж у 2011 році. В 2015 році спеціалізованих засобів розміщення налічувалось 58 одиниць, з них: 38 санаторіїв, 5 дитячих санаторіїв, 2 пансіонати з лікуванням, 4 пансіонати відпочинку та 9 баз відпочинку. У цих закладах налічувалось 15,9 тис. місць. Із загальної кількості розміщених осіб у спеціалізованих засобах розміщення (124 тис.) – 13 тис. становили діти у віці 0-17 років, з яких 41,1% – оздоровлені у червні-серпні [2].

Оцінка динаміки структури спеціалізованих засобів розміщення показала, що в 2015 році закрились санаторії-профілакторії, що зумовлено відсутністю належного бюджетного фінансування. Значну частку в структурі спеціалізованих засобах розміщення складають санаторії – 65% та бази відпочинку (крім турбаз) – 15,5%. Львівщина відома наявним туристично-рекреаційним потенціалом та бальнеологічними ресурсами, які є передумовами розвитку лікувально-оздоровчого туризму, проте оцінка спеціалізованих засобів розміщення показала про поступове зменшення санаторіїв, профілакторіїв, літніх дитячих таборів, що може негативно вплинути на використання рекреаційного потенціалу області. Позитивним фактором розвитку лікувально-оздоровчого туризму є зростання кількості приватних садиб, що надають послуги зеленого та екологічного туризму, послугами яких скористалися 2,2 тис. осіб.

Упродовж 2016 року послугами колективних засобів розміщування скористалися 87% загальної кількості туристів, відповідно 37% осіб зупинялися в санаторіях, пансіонатах, базах відпочинку та інших спеціалізованих закладах розміщення. Десяту частину приїжджих становили іноземні громадяни, з них 63,7 тис. розміщувалися у готельних закладах, 11,7 тис. обслуговувались санаторно-курортними закладами.

Місткість готелів та аналогічних засобів розміщування в 2016 році становила 17949 місць, що на 89% більше місткості готелів в 2015 році, в якому номерний фонд налічував 8,5 тис. номерів. Частка ринку готельних послуг Львівщини за кількістю розміщених осіб становить 14% від загальної кількості розміщених туристів в Україні. Найбільша зосередженість готелів відмічена в культурно-історичних та рекреаційних центрах. Зокрема, у Львові – 70 готелів, у м. Трускавець – 32 готелі, м. Борислав – 21 заклад готельного бізнесу. В розрізі районів, то найбільша зосередженість готелів у Пустомитівському районі – 25 готелів та Сколівському – 20 закладів готельного господарства.

Відповідно до основних економічних показників діяльності, готельні підприємства Львівської області диференціюються на такі сегменти за якістю послуг:

- готелі високої якості обслуговування (чотири-п'ять зірок);
- готелі середньої якості обслуговування (три зірки);
- готелі низької якості обслуговування (одна-дві зірки, без категорії).

Таким чином, на кінець 2016 року з 287 закладів, що надавали послуги розміщення, категоризованими були лише 48 закладів, що на 2 заклади перевищує ніж у 2015 році, де кількість категоризованих закладів становила 46. Із цієї загальної кількості найбільше у Львівській області 3-зіркових готелів – 29, що обумовлено помірними цінами, оскільки це готелі середнього цінового сегмента. Номерний фонд даної групи готелів малий – як правило, 20-60 номерів. Загальна кількість номерів 3-зіркових готелів Львівщини на кінець 2016 року складає 1657 одиниць, з них: номери вищої категорії (президентський апартамент, люкс, дуплекс, напівлюкс) – 22%, номери першої категорії (стандарт) – 63,4%, другої категорії – 5,6%, третьої категорії – 4,7%, інші – 4,3%. Частка цієї групи готелів на ринку становить 10%, рівень заповнення змінюється від 40 до 70 % і залежить від застосовуваних принципів управління, місця та міста розташування, якості системи обслуговування, відповідність умовам ринку.

Щодо готелів першої категорії, то їх частка на ринку в 2016 році становила 4,5%. Як правило, ці готелі розміщені в центральній частині міст, відповідають міжнародним стандартам якості обслуговування та характеризуються високим рівнем комфорту. загальна кількість номерів 5-зіркових готелів становить 385, з них лише 9% становлять номери вищої категорії та, відповідно 91% – номери першої категорії. Серед 4-зіркових готелів, номерний фонд яких складає 1111 номерів, 67% припадає на номери першої категорії, 22% на номери категорії люкс та 11% на номери другої категорії.

Готелі низької якості обслуговування та низького цінового сегмента (одна–дві зірки, без категорії) характеризуються низьким рівнем сервісу та комфорту. На ринку готельних послуг Львівщини їх частка складає 85,3%. номерний фонд 2-зіркових готелів становить 379 номерів у 2016 році, що на 3 номери перевищує значення 2015 року. З них найбільшу частку займають номери другої категорії – 38% і лише 14,8% займають номери вищої категорії, що характеризуються відносно вищим рівнем комфортності. Стосовно номерного фонду готелів без категорії, то їх загальна кількість становить 5273 номери в 2016 році проти 4880 номерів в 2015 році. Така динаміка вказує на формування попиту саме на дану категорію готелів, що, в першу чергу, зумовлено низьким ціновим фактором. Із номерного фонду даної категорії готелів найбільшу частку займають номери першої категорії (стандарт) – 49%, номери вищої категорії займають лише 17% номерного фонду готелів без категорії.

Формування попиту на готельні послуги та наповненість ринку готелями відповідної категорії першочергово пов'язано та обумовлено наявними туристичними потоками. Іноземні туристи надають перевагу в розміщенні категоризованим готелям – готелям першої категорії із номерами люкс та напівлюкс, що зумовлено попитом на якісне обслуговування, безпеку, прийнятними цінами та прибуттям в Україну насамперед з діловою, службовою, дипломатичною метою. Отже, на формування попиту на ринку готельних послуг суттєво впливає вид і форма туризму, що проявляється в меті перебування туристів на території Львівської області.

Таким чином, ринок готельних послуг представлений різними видами засобів розміщення та різними категоріями, що сформовано з урахуванням цінової сегментації споживачів ринку. На сьогодні актуальною залишається проблема використання житлового фонду готелів та рівномірність його завантаження у будні та вихідні дні чи в цілому протягом року. проведене дослідження ґрунтувалось на офіційні статистичні джерела Львівської області, проте на практиці можуть бути розбіжності у кількості розміщених осіб через недосконалість подання інформації деякими засобами розміщення.

Основними тенденціями розвитку ринку готельних послуг даного регіону, на нашу думку, є посилення конкуренції серед готелів вищої категорії, урізноманітнення асортименту готельних послуг, збільшення кількості так званих міні-готелів, приватних пансіонатів (більше навіть сімейного типу) або приватних садиб, що в першу чергу обумовлено розвитком нових видів та форм туризму. Проведений аналіз динаміки ринку готельних послуг Львівської області, дозволяє зробити висновок, що даний ринок є перспективним, характеризується стрімкими темпами розвитку, сприяє забезпеченню зайнятості в регіоні та є головним інфраструктурним чинником розвитку туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Головного управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stat.lviv.ua>
2. Рекреаційний потенціал Львівщини / Статист. збірник. – Львів: Головне управління статистики у Львівській обл., 2015. – 96 с.
3. Стратегія розвитку Львівської області до 2020 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.loda.gov.ua/upload/users_files/22